

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

Затверджено

Вченою радою Факультету ПСОА

протокол від «12» 102022 № 3

Голова Виеної ради

В. М. Краєвський

Методичні вказівки

до проведення практичних занять
з навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»
Статус дисципліни: вибіркова

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль», затвердженої Науково-методичною радою Університету від 18.08 2022 р. протокол №7.

Укладач

Т. М. Міщенко, к.е.н., доцент кафедри аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

Рецензенти:

В.А. Тарашенко, к.е.н., доцент кафедри аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

О.П.Колісник, к.е.н., доцент кафедри обліку та консалтингу

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, державного фінансового контролю та аналізу, протокол від 20.10.2022 р. № 4

Завідувач кафедри

А. В. Лісовий, д.е.н, професор

Зміст	Стор.
1. Передмова	3
2. Мета та цілі проведення практичних занять	3
3. Пояснення та завдання за темами навчальної дисципліни	4
3. Тематика завдань для поглибленого вивчення навчальної дисципліни	30
4. Рекомендована література	31
5. Додатки	34

Передмова

В умовах необхідності розв'язання таких внутрішніх проблем підприємства, як дефіцит фінансових ресурсів, пошук їх резервів для розвитку, зменшення кількості зловживань, необхідність покращення інвестиційної привабливості та забезпечення достовірності показників фінансової звітності зростає роль внутрішньогосподарського контролю. Він є невід'ємним елементом управління підприємством і впливає на прийняття ключових управлінських рішень.

Нормативного регулювання внутрішньогосподарський контроль набув у частині окремих його напрямів, а тому основна частина його регламентації здійснюється шляхом затвердження внутрішніх регламентів, що, у свою чергу, потребує чіткого розуміння його сутності, порядку організації та методики проведення.

Значну роль при проведенні внутрішньогосподарського контролю відіграють знання з різних облікових дисциплін, які забезпечують ефективне використання контрольних процедур та виконання завдань контролю. Важливо при вивченні навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» приділяти достатньо уваги формуванню практичних навичок у здобувачів вищої освіти, оскільки, дослідження практичного матеріалу дозволяє закріпити отримані теоретичні знання з навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» та інших облікових дисциплін, поглибити їх, а також виокремити основні проблеми, які виникають у процесі здійснення внутрішньогосподарського контролю.

Під час вирішення практичних завдань здобувачі вищої освіти зможуть навчитися самостійно працювати з нормативними актами та додатковою літературою, а також навчитися визначати реальний стан справ на підконтрольних об'єктах.

Навчальним планом для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» передбачено проведення практичних занять.

Головною **метою практичних занять** є забезпечення розвитку творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації та професійного використання знань в навчальних умовах.

Практичні заняття надають можливість здобувачам вищої освіти досягати таких **цілей**:

- знати та розуміти причинно-наслідкові зв'язки, які існують між функціонуванням системи внутрішньогосподарського контролю та результатами діяльності суб'єкта господарювання;

- розуміти місце і значення внутрішньогосподарського контролю в інформаційному забезпеченні керівників різних рівнів управління для прийняття відповідних управлінських рішень;

- визначати об'єкти та суб'єкти внутрішньогосподарського контролю та розуміти їх взаємозв'язок;

- формувати та аналізувати контрольну інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень.

- володіти методичним інструментарієм для дослідження об'єктів внутрішньогосподарського контролю;

- розуміти організаційний механізм внутрішньогосподарського контролю та обирати типи та моделі його організації відповідно до специфіки діяльності суб'єкта господарювання;

- ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

- визначати напрями підвищення ефективності внутрішньогосподарського контролю підприємств різних організаційно-правових форм власності.

Практичні роботи пов'язані зі всіма видами навчальної роботи і, передусім, з лекційним викладанням, самостійною та індивідуальною роботою.

Пояснення та завдання за темами навчальної дисципліни

Практична робота 1

Тема. Теоретико-методичні аспекти внутрішньогосподарського контролю

Мета. Закріпити отриманні на лекціях знання з теоретичних та методичних основ внутрішньогосподарського контролю.

Питання для попереднього обговорення.

1. Необхідність організації та здійснення внутрішньогосподарського контролю у суб'єктів господарювання
2. Місце внутрішньогосподарського контролю в системі управління підприємством.
3. Особливості здійснення внутрішньогосподарського контролю у суб'єктів господарювання.
4. Загальні принципи внутрішньогосподарського контролю.
5. Специфічні принципи внутрішньогосподарського контролю.
6. Види внутрішньогосподарського контролю.
7. Форми внутрішньогосподарського контролю.

Завдання та методичні вказівки для проведення практичного заняття:

Завдання 1. Поставте у відповідність види внутрішньогосподарського контролю та їх характеристики.

Таблиця 1

Вид внутрішньогосподарського контролю	Характеристика	Мета
Попередній	А. Проводиться під час здійснення господарських операцій. Здійснює контроль керівник, головний бухгалтер, робітники бухгалтерії, інвентаризаційні комісії, відділи, підрозділи, матеріально-відповідальні особи, при виконанні своїх обов'язків.	1 Мета – виявити та усунути порушення, виправити помилки, надати пропозиції, які забезпечать уникнення порушень та помилок у майбутній діяльності підприємства
Поточний	Б. Передбачає розгляд об'єкта контролю з точки зору якості та результатів реалізації ним певних функцій у господарчо-управлінському процесі	2 Мета - оперативне вивчення здійснення окремих видів операцій у структурних підрозділах підприємства.
Наступний	В. Здійснюється з метою дослідження щоденної економіко-виробничої діяльності підприємства,	3. Мета - профілактика правопорушень Законів, Інструкцій, Положень при здійсненні господарських операцій, обліку, звітності і результатів діяльності підприємства
Функціональний контроль	Г. Проводиться до моменту здійснення господарських операцій, процесів. До нього можна віднести роботу з планування окремих виробництв, нормування роботи та ін. Його здійснюють	4. Мета – усунути виявленні порушення в процесі здійснення операцій, процесів.

	працівники планового відділу, відділу нормування, бухгалтерії, ревізійні комісії.	
Операційний	Д. Проводиться після здійснення господарських операцій..	5. Мета – виявити та усунути факти невиконання або не належного виконання функціональних та посадових обов’язків

Завдання 2. Необхідно пов’язати поняття з їх визначенням.

Поняття:

- 1) Формальна перевірка;
- 2) Арифметична перевірка;
- 3) Нормативно–правова перевірка;
- 4) Зустрічна перевірка;
- 5) Взаємна перевірка.
- 6) Контрольне порівняння;
- 7) Хронологічна перевірка.

Визначення:

а) Перевірка різних за своїм характером документів і облікових даних, в яких знайшли відображення господарські операції, що перевіряються.

б) Перевірка наявності та достовірності тих реквізитів, що передбачені для даного типу документів;

в) Перевірка кількісної інформації про рух однорідних цінностей за визначний період;

г) Перевірка документів, яка здійснюється з метою визначення правильності підрахунків і виявлення зловживань і крадіжок, які сховані за неправильними арифметичними діями;

д) Перевірка первинних документів у хронологічному порядку, при цьому відображається надходження і вибуття матеріальних цінностей з кожного артикулу, виду або типового розміру;

е) Перевірка господарських операцій з погляду їх відповідності нормативним актам, інструкціям, стандартам, положенням, чинному законодавству;

ж) Перевірка достовірності і правильності відображених у документах господарських операцій, здійснюється шляхом порівняння даних різних документів, що належать до одній і тієї ж або різним, але взаємозалежним господарським операціям і знаходяться і різних підрозділах підприємства, що ревізується або на інших підприємствах.

Завдання 3. Вкажіть, який прийом контролю слід застосувати в наступних ситуаціях (табл. 2).

Таблиця 2

Господарські ситуації підприємства

Ситуація	Прийом контролю
слід встановити фактичну наявність запасів на складі	
існує сумнів правильності нарахування заробітної плати	
необхідно встановити, чи повністю оприбутковувались кошти в касу, отримані з банку	
невідома достовірна сума заборгованості покупців за продукцію	
слід визначити чи відповідає приміщення каси встановленим вимогам	
не встановлена достовірність підписів у відомості про виплату заробітної плати	

потрібно визначити, чи має документ юридичну силу	
потрібно простежити, чи враховані окремі господарські операції в звітності	

Завдання 4. Визначте, позитивний чи негативний вплив матимуть на систему внутрішньогосподарського контролю підприємства наступні фактори (табл. 3)

Фактори впливу на систему внутрішнього контролю

Фактор	Характер впливу
Високий рівень кваліфікації управлінського персоналу	
Невеликий досвід роботи головного бухгалтера в сфері діяльності підприємства	
Розподіл обов'язків всередині підприємства є чітко регламентованим	
Підприємство щодня здійснює велику кількість операцій на невеликі суми	
Бухгалтерський облік на підприємстві комп'ютеризований	
Приміщення бухгалтерії є недосить адаптованим до зберігання документів	
Прийняття на роботу працівників здійснюється на конкурсній основі	
Бухгалтерський облік всіх розрахункових операцій веде один бухгалтер	

Завдання 5. Встановлено, що на підприємстві існує розподіл контрольних функцій між окремими службами та працівниками. Зробити висновок про правильність розподілу контрольних функцій та ступінь охоплення постійним контролем об'єктів, операцій та процесів на підприємстві (табл. 4). надати пропозиції.

Таблиця 4

Розподіл контрольних функцій на підприємстві

Об'єкти, операції і процеси, які підлягають внутрішньогосподарському контролю	Обов'язки служб і працівників підприємства щодо здійснення внутрішньогосподарського контролю			
	Бухгалтерія	Технологи	Економічний відділ	Відділ кадрів
Продукція на об'єктах її зберігання	+	+		
Виробничі операції	+	+	+	+
Реалізація продукції				
Грошові та розрахунково-кредитні операції	+			
Витрати і результати господарської діяльності	+	+	+	
Облік та звітність	+	+	+	
Трудова дисципліна	+			+
Виконання договірних зобов'язань	+		+	

Завдання 6. Установити, яка з контрольних функцій відповідає наведеним суб'єктам внутрішньогосподарського контролю (табл. 5).

Таблиця 5

Контрольні функції відділів підприємства

Суб'єкт внутрішньогосподарського контролю	Коло питань, які контролюються

Відділ технічного контролю	А. Контролює виконання плану випуску продукції за обсягом та асортиментом, ритмічність роботи, підвищення якості продукції, впровадження нової техніки та технологій, комплексної механізації та автоматизації виробництва, тривалість технологічного циклу, комплектність випуску продукції, загальний технічний та організаційний рівень виробництва
2. Відділ головного механіка та енергетика	Б. Вивчає стан експлуатації машин та обладнання, виконання планів-графіків ремонту і модернізації обладнання, якість і собівартість ремонту, повноту використання обладнання та виробничих потужностей, потреби енергоресурсів
3. Виробничий відділ	В. Слідкує за якістю сировини та готової продукції, браком і витратами, рекламаціями покупців, заходами щодо скорочення браку, підвищенням якості продукції, дотриманням технологічної дисципліни
4. Відділ збуту	Г. Контролює своєчасність і якість матеріально-технічного забезпечення виробництва, виконання планів поставок за обсягом, номенклатурою, строками, якістю, станом і цілісністю складських запасів, дотримання норм відпуску матеріалів
5. Планово-економічний відділ або відділ економічного аналізу	Д. Вивчає виконання договірних зобов'язань і планів поставок продукції споживачам за обсягом, якістю, строками, номенклатурою, станом складських запасів і збереженням готової продукції
6. Відділ бухгалтерського обліку та звітності (бухгалтерія)	Е. Контролює дотримання вимог чинного законодавства в процесі діяльності підприємства та законність прийняття управлінських рішень
7. Відділ праці і заробітної плати	Є. Контролює виконання кошторису витрат на виробництво, собівартість продукції, виконання плану прибутку і його використання, фінансовий стан, платоспроможність підприємства
8. Відділ постачання	Ж. Здійснює розробку плану аналітичної роботи і контролю за його виконанням, методичне забезпечення аналізу, організовує та узагальнює результати аналізу господарської діяльності підприємства і його структурних підрозділів, розробляє заходи щодо результатів аналізу
9. Юридичний відділ	З. Слідкує за рівнем організації праці, виконанням плану заходів щодо підвищення її рівня, забезпеченості підприємства трудовими ресурсами за категоріями та професіями, рівнем продуктивності праці, використанням фонду робочого часу та фонду заробітної плати

Завдання 7. Заповнити таблицю 6

Таблиця 6

Прийоми контролю	Мета застосування
Фактичного контролю	
1.	
2	
І т д.	
Документального контролю	
1	
2	
І т д	

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. У внутрішньогосподарському контролі як функції соціального управління найяскравіше виявляється:

- а) інформаційна сутність;
 - б) управлінська сутність;
 - в) мотиваційна сутність;
 - г) всі відповіді правильні.
2. Сутність контролю полягає у:
- а) зборі, передачі та обробці інформації;
 - б) свідомому та планомірному впливі управлінської системи на підзвітні та підконтрольні ланки;
 - в) виборі, обробці, перевірці інформації;
 - г) визначені фактичного стану об'єкта.
3. Завдання внутрішньогосподарського контролю бувають:
- а) конкретними та універсальними;
 - б) загальними та універсальними;
 - в) загальними та конкретними;
 - г) тільки загальними.
4. До особливостей внутрішньогосподарського контролю відносять
- а) здійснення функцій контролю особами, що представляють інтереси власників і колективу підприємства та є членами колективу цього підприємства;
 - б) Забезпечення прямого та зворот нього зв'язку між керівниками та структурними підрозділами підприємства, між керуючою та керованою підсистемами;
 - в) охоплення всіх видів і напрямів господарської діяльності підприємства
 - г) всі відповіді вірні.
5. Завданнями внутрішньогосподарського контролю є:
- а) забезпечення законності, доцільності здійснення господарських операцій та виконання управлінських рішень;
 - б) моніторинг достовірності, повноти та своєчасності відображення інформації в обліку;
 - в) виявлення відхилень у процесі господарської діяльності від передбачених норм, нормативів, стандартів, правил, планів, договірних зобов'язань тощо;
 - г) всі відповіді вірні
6. Сутність поточного контролю діяльності підприємства полягає у:
- а) постійності;
 - б) тимчасовості;
 - в) ефективності;
 - г) законності.
7. Які умови впливають на формування системи внутрішньогосподарського контролю?
- а) законність господарських операцій;
 - б) якість управління;
 - в) кваліфікація персоналу;
 - г) повнота бухгалтерських записів.
- 8.3 якою метою організовується система внутрішньогосподарського контролю?
- а) дотримання обраної політики управління;
 - б) забезпечення збереження майна;
 - в) здійснення ефективної діяльності;
 - г) всі відповіді вірні.
9. Попереджувальна функція внутрішньогосподарського контролю полягає у
- а) наданні допомоги всім рівням управління у попередженні та усуненні фактів можливих порушень і недотримання вимог чинного законодавства в майбутньому;
 - б) наданні інформації щодо стану об'єкта для прийняття необхідних управлінських рішень і проведення коригуючих дій;
 - в) прищепленні почуття бережливості та відповідального ставлення працівників до виконання власних посадових обов'язків;

г) виявленні позитивного досвіду у діяльності підприємства та його використання іншими суб'єктами господарювання.

10. Інформаційна функція внутрішньогосподарського контролю полягає у

а) наданні допомоги всім рівням управління у попередженні та усуненні фактів можливих порушень і недотримання вимог чинного законодавства в майбутньому;

б) наданні інформації щодо стану об'єкта для прийняття необхідних управлінських рішень і проведення коригуючих дій;

в) прищепленні почуття бережливості та відповідального ставлення працівників до виконання власних посадових обов'язків;

г) виявленні позитивного досвіду у діяльності підприємства та його використання іншими суб'єктами господарювання.

11. Виховна функція внутрішньогосподарського контролю полягає у

а) наданні допомоги всім рівням управління у попередженні та усуненні фактів можливих порушень і недотримання вимог чинного законодавства в майбутньому;

б) наданні інформації щодо стану об'єкта для прийняття необхідних управлінських рішень і проведення коригуючих дій;

в) прищепленні почуття бережливості та відповідального ставлення працівників до виконання власних посадових обов'язків;

г) виявленні позитивного досвіду у діяльності підприємства та його використання іншими суб'єктами господарювання.

12. Мобілізуюча функція внутрішньогосподарського контролю полягає у

а) наданні допомоги всім рівням управління у попередженні та усуненні фактів можливих порушень і недотримання вимог чинного законодавства в майбутньому;

б) наданні інформації щодо стану об'єкта для прийняття необхідних управлінських рішень і проведення коригуючих дій;

в) прищепленні почуття бережливості та відповідального ставлення працівників до виконання власних посадових обов'язків;

г) виявленні позитивного досвіду у діяльності підприємства та його використання іншими суб'єктами господарювання.

13. За функціональною метою внутрішньогосподарський контроль розрізняють

а) лінійний, функціональний, операційний;

б) взаємний, функціональний, операційний;

в) односторонній, функціонально-примусовий, взаємний;

г) документальний, фактичний, функціональний;

14. За способом взаємовідносин працівників внутрішньогосподарський контроль розрізняють

а) лінійний, функціональний, операційний;

б) взаємний, функціональний, операційний;

в) односторонній, взаємний.

г) документальний, фактичний, функціональний;

15 Ревізія як форма внутрішньогосподарського контролю полягає

а) в комплексній оцінці законності, достовірності, економічної доцільності, правильності організації та виявленні відхилень в обліку й звітності за всіма операціями суб'єкта господарювання;

б) у вивченні однієї або кількох сторін діяльності суб'єкта господарювання;

в) самостійному порівнянні кожним працівником результатів своєї роботи з передбаченими посадовими обов'язками чи конкретними завданнями;

г) всі відповіді вірні

16. Самоконтроль як форма внутрішньогосподарського контролю полягає

а) в комплексній оцінці законності, достовірності, економічної доцільності, правильності організації та виявленні відхилень в обліку й звітності за всіма операціями суб'єкта господарювання;

б) у вивченні однієї або кількох сторін діяльності суб'єкта господарювання;
в) самостійному порівнянні кожним працівником результатів своєї роботи з передбаченими посадовими обов'язками чи конкретними завданнями;

г) вірної відповіді немає.

17. Перевірка як форма внутрішньогосподарського контролю полягає

а) в комплексній оцінці законності, достовірності, економічної доцільності, правильності організації та виявленні відхилень в обліку й звітності за всіма операціями суб'єкта господарювання;

б) у вивченні однієї або кількох сторін діяльності суб'єкта господарювання;

в) самостійному порівнянні кожним працівником результатів своєї роботи з передбаченими посадовими обов'язками чи конкретними завданнями;

г) вірної відповіді немає.

18. Поняття «внутрішньогосподарський контроль» науковці тлумачать як

а) процес;

б) функція;

в) система;

г) всі відповіді вірні.

19. Який прийом ви використаєте для перевірки своєчасності оприбуткування готівки отриманої з поточного рахунку у касі?

а) порівняння записів у касовій книзі і виписці банку;

б) спостереження;

в) інвентаризація;

г) порівняння записів у реєстрах синтетичного обліку з первинними документами.

20. Який прийом застосує суб'єкт внутрішньогосподарського контролю аби пересвідчитись у забезпеченні умов зберігання коштів у касі

а) інвентаризація

б) опитування

в) огляд приміщення каси

г) ознайомлення з договором про матеріальну відповідальність касира

21. Пропонуючи конкретний склад суб'єктів внутрішньогосподарського контролю необхідно враховувати

а) система внутрішньогосподарського контролю повинна будуватися на принципі організаційної відокремленості;

б) система внутрішньогосподарського контролю повинна вбудовуватися в існуючу організаційну структуру підприємства;

в) витрати на утримання системи внутрішньогосподарського контролю повинні перевищувати ефект від її існування;

г) внутрішньогосподарський контроль повинен охоплювати усі рівні ієрархії управління.

22. В підприємствах корпоративного типу доцільне виділення організаційних форм внутрішнього контролю

а) внутрішнього аудиту внутрішньогосподарського бухгалтерського контролю

б) внутрішнього аудиту внутрішньогосподарського бухгалтерського контролю та інших форм внутрішньогосподарського контролю в розрізі функціональних підрозділів (служб) підприємства

в) внутрішньогосподарського бухгалтерського контролю та інших форм внутрішньогосподарського контролю в розрізі функціональних підрозділів підприємства

г) зовнішнього аудиту бухгалтерського контролю і контролю функціональних служб підприємства

23. Економічна доцільність системи внутрішньогосподарського контролю залежить від

а) кількості служб на підприємстві які займаються внутрішнім контролем

б) видів діяльності підприємства його оргструктури

в) масштабів діяльності підприємства чисельності суб'єктів контролю і раціонального розподілу контрольних функцій між всіма працівниками підприємства

г) розподілу функцій відповідальності між підрозділами й виконавцями відносно контролю складних об'єктів контролю

24. У внутрішньогосподарському контролі як функції управління найяскравіше виявляється

а) інформаційна сутність

б) управлінська сутність

в) мотиваційна сутність

г) всі відповіді правильні

25. Способи здійснення внутрішньогосподарського контролю

а) суцільний

б) вибірковий

в) комбінований

г) всі відповіді вірні

26. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю є

а) дії керівного складу підприємства та його підрозділів

б) господарські зв'язки з постачальниками кредиторами щодо укладених договорів

в) господарські процеси що в сукупності складають господарську діяльність підприємства

г) всі відповіді вірні

27. До контрольних функцій головного бухгалтера згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відносять

а) організацію контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій

б) постійну участь в інвентаризаціях що проводяться на підприємстві

в) реєстрацію договорів укладених з постачальниками та підрядниками

г) контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій

28. Під предметом внутрішньогосподарського контролю слід розуміти

а) діяльність об'єктів внутрішньогосподарського контролю - суб'єктів господарювання всіх юридичних діяльність яких пов'язана з використанням власності

б) господарську діяльність підприємств щодо ефективного використання наявних виробничих ресурсів і дотримання законності в процесі реалізації управлінських рішень

в) фінансові операції та процеси пов'язані із процесом виробництва

г) фінансові операції та процеси пов'язані з відтворенням засобів виробництва розподілом та перерозподілом заново створеного продукту

29. Під об'єктом внутрішньогосподарського контролю слід розуміти

а) діяльність об'єктів внутрішньогосподарського контролю суб'єктів господарювання всіх юридичних діяльність яких пов'язана з використанням власності

б) господарську діяльність підприємств щодо ефективного використання наявних виробничих ресурсів і дотримання законності в процесі реалізації управлінських рішень

в) фінансові операції та процеси пов'язані із процесом виробництва

г) фінансові операції та процеси пов'язані з відтворенням засобів виробництва розподілом та перерозподілом заново створеного продукту

30. Вкажіть прийоми документального контролю

а) експеримент зустрічна звірка нормативно-правова перевірка

б) арифметична перевірка перевірка за формою та змістом нормативно-правова перевірка

в) інвентаризація технічний контроль взаємоперевірка

г) спостереження арифметична перевірка перевірка за формою та змістом

31. Метод внутрішньогосподарського контролю це

а) сукупність прийомів та способів за допомогою яких вивчається діяльність підприємства

б) специфічні прийоми вироблені практикою на основі досягнень економічної науки

в) якісна однорідна дія контрольного спрямування на виявлення відхилень фактичного стану об'єкта контролю від заданих параметрів

г) система поєднання окремих прийомів щодо визначення та оцінки підконтрольних параметрів

32. Спосіб внутрішньогосподарського контролю це

а) сукупність прийомів та способів за допомогою яких вивчається діяльність підприємства

б) специфічні прийоми вироблені практикою на основі досягнень економічної науки

в) якісна однорідна дія контрольного спрямування на виявлення відхилень фактичного стану об'єкта контролю від заданих параметрів

г) система поєднання окремих прийомів щодо визначення та оцінки підконтрольних параметрів

33. Прийом внутрішньогосподарського контролю це

а) сукупність прийомів та способів за допомогою яких вивчається діяльність підприємства

б) специфічні прийоми вироблені практикою на основі досягнень економічної науки

в) якісна однорідна дія контрольного спрямування на виявлення відхилень фактичного стану об'єкта контролю від заданих параметрів

г) система поєднання окремих прийомів щодо визначення та оцінки підконтрольних параметрів

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1-13]

Додаткові: [4, 12, 16, 18, 21, 24, 27, 28]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2, 3]

Міжнародні видання: [4]

Практична робота 2

Тема. Основи організації внутрішньогосподарського контролю та його інформаційне забезпечення

Мета. Закріпити лекційний матеріал за темами «Організація внутрішньогосподарського контролю» та «Інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю», набуття практичних навичок з визначення суб'єктів внутрішньогосподарського контролю та їх контрольних функцій, визначення інформаційного забезпечення за різними об'єктами внутрішньогосподарського контролю, ідентифікації ризиків діяльності підприємства та оцінки їх впливу.

Питання для обговорення:

1. Інтерпретація внутрішньогосподарського контролю в системі управління підприємством

2. Особливості організації внутрішньогосподарського контролю

3. Фактори, що визначають організацію внутрішньогосподарського контролю

4. Типи організації внутрішньогосподарського контролю

5. Поняття корпоративного контролю та його суб'єкти

6. Місце внутрішньогосподарського контролю та його з інтеграція з основними підсистеми СВК підприємства з корпоративною формою організації

7. Основні види внутрішньогосподарського контролю (з врахуванням взаємозв'язків суб'єкта та об'єкта контролю)

8. Вимоги та послідовність організації внутрішньогосподарського контролю

9. Ризики суб'єкта господарювання як об'єкт внутрішньогосподарського контролю

10. Роль внутрішньогосподарського контролю в управлінні ризиками підприємства

Методичні вказівки для проведення практичного заняття: За матеріалами лекцій «Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємстві», «Інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю» та самостійної роботи за відповідними темами виконайте наступні завдання.

Завдання 1. З наведеного переліку необхідно поставити у відповідність цілі внутрішньогосподарського контролю бухгалтерського обліку (таблиця 1) та засоби внутрішньогосподарського контролю, обрати відповідні заходи щодо його вдосконалення.

Таблиця 1

Цілі внутрішньогосподарського контролю бухгалтерського обліку	Засоби внутрішньогосподарського контролю для досягнення поставлених цілей	Заходи щодо вдосконалення внутрішньогосподарського контролю
Збереження облікових документів	1. Делегування повноважень і ротація працівників, регулярна звірка рахунків бухгалтерського обліку	А.Розробка плану–графіку руху контрольної інформації для подання її керівництву у мінімальні терміни
Відповідність записів на рахунках бухгалтерського обліку чинним нормативно-правовим документам	2.Вибіркові перевірки виконання посадових інструкцій та рівня професійної підготовки; регулярні перевірки виявлення помилок вхідної інформації	Б.Пошук факторів, на які слід звернути увагу
Запобігання зловживань працівниками підприємства	3.Постійний контроль за відповідністю записів на рахунках бухгалтерського обліку чинним нормативно-правовим документам; регулярне проведення занять з підвищення кваліфікації бухгалтерів	В.Створення локальних регламентів про порядок підготовки копій файлових даних
Забезпечення керівництва своєчасною управлінською інформацією	6. Проведення на постійній основі звірення рахунків з метою перевірки точності залишків на рахунках та інші види контролю за грошовими потоками	Г.Зафіксувати в посадових інструкціях делегування повноважень і їх ротації; організація служби внутрішнього аудиту
Виявлення нетипових операцій в бухгалтерському обліку	5.Обмежений доступ для певного кола користувачів; документальне підтвердження, резолюція, перевірка повноти та правильності бухгалтерських записів	Д.Визначення локальних регламентів, що регулюють діяльність бухгалтерів і співробітників, що здійснюють заходи внутрішньогосподарського контролю
Повне відображення всіх санкціонованих операцій	6.Подання керівництву інформації за результатами	Е.Закріплення порядку ведення бухгалтерського обліку з урахуванням

	внутрішньогосподарського контролю в мінімальні терміни	облікової політики підприємства; внесення до посадових інструкцій контрольних функцій
Точність вхідної інформації	7. Оперативне подання документів на розгляд керівництву, в разі появи операції, що не відповідають чинним нормативно-правовим документам	Є. Організація безперервної роботи постійно діючих структурних підрозділів з контролю; делегування повноважень щодо взаємного контролю операцій; закріплення функцій контролю в посадових інструкціях працівників
Вірна кореспонденція рахунків	8. Створення копій файлових даних для автоматизованої системи обліку та забезпечення їх збереження; обмеження доступу до інформації певного кола користувачів	Ж. Створення локальних положень з ведення бухгалтерського обліку, контроль за їх регулярним оновленням; моніторинг працівниками бухгалтерської служби змін в чинному законодавстві

Завдання 2. Відповідно до груп інформаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю розкрити його склад та зміст інформації, вказати, які ризики можливо ідентифікувати (табл. 2)

Таблиця 2

Склад інформаційного забезпечення для ідентифікації ризиків

Групи інформаційного забезпечення	Склад інформаційного забезпечення	Зміст інформації	Ризики, які можливо ідентифікувати
Правовстановлюючі документи			
Договірна політика			
Матеріали зовнішніх та внутрішніх перевірок			
Облікова політика підприємства та організація бухгалтерського обліку			
Система документообігу			
Дані первинного бухгалтерського обліку			
Дані реєстрів бухгалтерського обліку та внутрішньої звітності			
Облік необоротних активів			
Облік запасів			
Облік грошових коштів			
Облік доходів, витрат та фінансових результатів			
Облік капіталу			
Облік розрахунків			
Облік розрахунків з оплати праці			
Дані податкового обліку			
Дані статистичного обліку			

Кредитна політика підприємства			
Орендні операції			
Дані позабалансового обліку			
Інформаційні системи підприємства			

Завдання 3. Провести оцінку ризиків на макро- та макрорівні для діяльності підприємства, позначивши В – високий рівень ризику; С – середній; Н – низький (табл. 3)

Таблиця 3

Оцінка ризиків для підприємства

№з/п	Фактори впливу	МТЗ	Виробництво	Реалізація
1.	Ризикоутворюючі фактори макрорівня	Зміна політичних сил		
2.		Виникнення різноманітних кризових ситуацій		
3.		Посилення загальної макроекономічної нестабільності		
4.		Посилення конкуренції між підприємствами однієї галузі		
5.		Політика держави щодо експорту продукції, видачі квот на експорт		
6.		Зміна норм видачі продукції із держрезерву України		
7.		Демографічна ситуація в країні		
8.		Забезпеченість населення		
9.		Зміна цін на енергоносії та сировину		
10.		Природні катастрофи		
11.		Інфляція, дефляція		
12.		Зміна курсу валют		
13.		Неплатоспроможність контрагентів		
14.		Ріст відсоткових ставок по кредитах		
15.	Ризикоутворюючі фактори мікрорівня	Швидкий технологічний цикл		
16.		Недостатньо вибудована логістика		
17.		Швидкий оборот грошових коштів		
18.		Нездатність погасити заборгованість, неплатоспроможність		
19.		Обмежений термін та наявність необхідних умов для зберігання сировини та готових хлібобулочних виробів		
20.		Недобросовісність або професійні помилки працівників підприємства		
21.		Некомпетентність працівників		
22.		Зловживання службовим становищем		
23.		Протиправні дії працівників та третіх осіб, шахрайство, крадіжки		
24.		Помилки програмного забезпечення		

Завдання 4. Розробити модель розподілу завдань між суб'єктами внутрішньогосподарського контролю, вказавши хто з них виконує контрольні функції (позначити Х), хто функції інформаційного забезпечення (позначити У) (табл. 4)

Таблиця 4

Модель розподілу завдань внутрішньогосподарського контролю між суб'єктами їх здійснення

№ з / п	Завдання внутрішньогосподарського контролю	Керівники вищої та середніх ланок управління	Головні спеціалісти		Керівники нижчих ланок управління	Бухгалтерія	Ревізійна комісія	Наглядова рада	Інвентаризацій на комісія	Контрольно-виробнича лабораторія	Юрист-консульт
				Відділ охорони							
1	Контроль достовірності бухгалтерського обліку та звітності										
2	Контроль за дотриманням вимог діючого законодавства										
3	Контроль за дотриманням вимог облікової політики										
4	Контроль виконання фінансових планів, дотримання касової та платіжної дисципліни										
5	Контроль за своєчасним стягуванням і поверненням зобов'язань										
6	Контроль за збереженням активів, ресурсів і документації										
7	Контроль за списанням фактів нестач, дебіторської заборгованості, інших втрат										
8	Розробка та впровадження заходів із попередження нестач, крадіжок, втрат										
9	Перевірка ефективності використання робочого часу, виявлення резервів										
10	Контроль за раціональним витрачанням сировини, матеріалів, ресурсів, дотриманням норм										
11	Контроль якості продукції та дотримання санітарних умов виробництва										

Завдання 5. Підприємство займається виготовленням хлібобулочних та кондитерських виробів, які реалізуються оптом і в роздріб. Визначте, суб'єктів контролю та прийоми, які будуть ними використовуватися для того, щоб:

- забезпечити закупівлю товарів, необхідних для виробництва, в обсягах, що не перевищать потреби виробництва і не створять передумови для їх залежування і псування;
- забезпечити раціональну структуру залишків на складі;

3. забезпечити відповідну якість запасів і відповідність цієї якості потребам виробництва;
4. забезпечити фізичне збереження запасів на складі та унеможливити крадіжки;
5. створити умови для своєчасних розрахунків з постачальниками та забезпечити виконання договірних зобов'язань;
6. забезпечити повне та достовірне відображення всіх операцій в обліку.

Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Завдання 6. Вказати напрями обміну інформацією між структурними підрозділами підприємства та суб'єктами внутрішньогосподарського контролю: планово – економічний відділ; юридичний відділ; бухгалтерська служба; відділ матеріально – технічного забезпечення; відділ збуту; відділ кадрів; керівництво підприємства. При виконанні завдання необхідно визначити, яку інформацію і від яких підрозділів отримують суб'єкти внутрішньогосподарського контролю та яку надають цим підрозділам. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Підрозділи	Надають інформацію	Отримують інформацію

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Згідно із вимогами системи внутрішньогосподарського контролю не повинно бути жодної особи, яка б поєднувала виконання наступних функцій:

- а) санкціонування та обліку;
- б) санкціонування та збереження;
- в) збереження та обліку;
- г) санкціонування, збереження та обліку.

2. Що організовується керівництвом підприємства для здійснення упорядкованої та ефективної діяльності, дотримання обраної політики управління, забезпечення збереження майна, ведення якісного документування господарських операцій?

- а) система бухгалтерського обліку;
- б) система внутрішньогосподарського контролю;
- в) система прикладного засобу контролю;
- г) інвентаризація.

3. Користувачами інформації внутрішньогосподарського контролю є

- а) керівники підприємства і посадові особи;
- б) зовнішні і внутрішні користувачі;
- в) планово-економічні та фінансові служби підприємства;
- г) підрозділи менеджмента і виробництва.

4. Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємстві залежить від

- а) правової форми підприємства, наявності достатніх фінансових ресурсів;
- б) видів і масштабів діяльності, доцільності охоплення контролем різних аспектів діяльності;

в) складності його організаційної структури, відношення керівництва підприємства до контролю;

- г) всі відповіді вірні.

5. Модель організації внутрішнього контролю COSO ґрунтується на

- а) ризик-орієнтованому підході;
- б) на системному підході;
- в) аудиті фінансової звітності;
- г) структурно-функціональному підході.

6. За змістом інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю поділяється на інформацію

- а) законодавчу, релевантну, робочу;
- б) інформацію пряму, побічну, опосереднену;

- в) нову, релевантну;
- г) законодавчу, нормативно-довідкову, організаційно-управлінську.

7. За ступенем пізнавальності інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю поділяється на інформацію

- а) законодавчу, релевантну, робочу;
- б) інформацію пряму, побічну, опосереднену;
- в) нову, релевантну;
- г) законодавчу, нормативно-довідкову, організаційно-управлінську.

8. Професійна інформаційна комунікація внутрішньогосподарського контролю поділяється на інформацію

- а) законодавчу, релевантну, робочу;
- б) інформацію пряму, побічну, опосереднену;
- в) нову, релевантну;
- г) законодавчу, нормативно-довідкову, організаційно-управлінську.

9. Фактографічна інформація – це

а) сукупність даних економічного характеру про факти, що дійсно відбулися у фінансово-господарській діяльності підприємства і відображені у первинних документах, облікових регістрах бухгалтерського, внутрішньогосподарського (управлінського), податкового і статистичного обліку, а також у фінансовій звітності підприємства;

б) документація з питань технології виробництва продукції, робіт і послуг, технічні умови якості продукції, державні та галузеві стандарти, проектно-технічна документація;

в) документи, які регулюють нормативно-правовий статус підприємства економічну самостійність, організаційно-розпорядчі документи, затверджені вищим за підпорядкованістю органами управління, а також накази, розпорядження, службове листування;

г) інформація, яка міститься в бізнес-планах економічного і соціального розвитку підприємства, норми і нормативи витрачання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

10. Бухгалтерський контроль – це

а) сукупність процедур, які дозволяють визначити законність здійснюваних операцій, ступінь виконання стратегічних і поточних планів, ефективність залучення і використання ресурсів;

б) експертні оцінки договірних відносин щодо здійснених підприємством угод і господарських операцій, перевірка правомірності формування капіталу, обґрунтованості розподілу прибутку тощо;

в) сукупність процедур, що забезпечують збереження активів та достовірність звітності, що складається службою бухгалтерського обліку на основі даних, отриманих від функціональних підрозділів підприємства;

г) певна форма спостереження за формуванням, розподілом і використанням ресурсів усіма підрозділами підприємства.

11. На основі елементного складу інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю поділяється на:

- а) інформацію, яка обслуговує систему контролю;
- б) контрольну інформацію;
- в) інформацію в системі контролю;
- г) всі відповіді вірні

12. Специфіка взаємозв'язку між інформаційними потребами суб'єктів контролю й інформаційним забезпеченням їх діяльності полягає в тому, що

- а) кожний з рівнів управління характеризується власним набором функцій;
- б) кожний з рівнів управління характеризується власним рівнем компетенції;
- в) кожний з рівнів управління потребує відповідної інформаційного забезпечення для здійснення внутрішньогосподарського контролю;

г) всі відповіді вірні

13. Основними завданнями інформаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю є:

а) забезпечення виконання інформаційних вимог суб'єктів внутрішньогосподарського контролю до контрольної інформації щодо її якості, змістовності й кількості;

б) своєчасні формування і передача контрольної інформації суб'єктам внутрішньогосподарського контролю;

в) забезпечення використання одноманітних методів і способів накопичення, відбору, обробки та передачі контрольної інформації усіма суб'єктами інформаційного забезпечення внутрішньогосподарського контролю;

г) всі відповіді вірні

14. Поняття «інформаційне забезпечення» науковці розглядають як

а) систему;

б) процес;

в) ресурс;

г) всі відповіді вірні

15. Організація комунікаційного обміну інформацією внутрішньогосподарського контролю здійснюється способами

а) формальними та неформальними;

б) письмовими, усними;

в) електронними;

г) всі відповіді вірні

16. Комунікація – це

а) обмін інформацією, на основі якої керівник отримує дані, необхідні для прийняття рішень, і доводить їх до працівників підприємства;

б) збір, документування, передачу інформації та користування нею керівництвом та працівниками підприємства;

в) надання звітів керівництву, що містять операційну, фінансову та не фінансову, а також іншу, необхідну інформацію;

г) сукупність відомостей (даних), які сприймають із навколишнього середовища (вхідна інформація), видають у навколишнє середовище (вихідна інформація) або зберігають всередині певної системи

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [2-13]

Додаткові: [4, 12, 13, 16, 18, 21, 24, 26, 27, 28]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2, 3]

Міжнародні видання: [1-3]

Практична робота 3

Тема. Внутрішньогосподарський контроль активів підприємства

Мета. Закріпити здобувачами вищої освіти лекційного матеріалу за темою «Внутрішньогосподарський контроль активів підприємства» та набути практичні навички використання заходів внутрішньогосподарського контролю з метою виявлення фактів порушення, недоліків, розкрадання та привласнення активів підприємства.

Питання для обговорення:

1. Завдання, об'єкти і джерела проведення внутрішньогосподарського контролю грошових коштів і фінансових інвестицій.

2. Методичні прийоми і напрями проведення внутрішньогосподарського контролю грошових коштів і фінансових інвестицій.

3. Організація внутрішньогосподарського контролю готівки у касі та касових операцій, з коштами на рахунках в банку і коштів у дорозі.

4. Організація внутрішньогосподарського контролю фінансових інвестицій та їх ефективності.
5. Вимоги до контролю за дотриманням порядку ведення касових операцій.
6. Завдання, об'єкти та джерела контролю основних засобів і нематеріальних активів.
7. Організація внутрішньогосподарського контролю надходження, переміщення і вибуття основних засобів.
8. Внутрішньогосподарський контроль за правильністю нарахування амортизації основних засобів.
9. Організація внутрішньогосподарського контролю наявності та руху нематеріальних активів та їх амортизації.
10. Методичні прийоми і напрями внутрішньогосподарського контролю основних засобів і нематеріальних активів.
11. Організація внутрішньогосподарського контролю наявності, стану збереження і використання основних засобів.
12. Організація внутрішньогосподарського контролю витрат на ремонт основних засобів.

Методичні вказівки для проведення практичного заняття: За матеріалами лекцій «Внутрішньогосподарський контроль активів підприємства» та самостійної роботи за відповідними темами виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Підприємство ПАТ «Хімкрат» залізницею отримало 60 т добрив від постачальника. Вагон прибув на станцію 16 грудня 2019 року, добрива прийняв та оприбуткував завідуючий складом без перевірки, оскільки слідів зовнішніх втручань не було, і всі пломби на вагоні були неушкодженими. 21 січня 2020 року було проведено інвентаризацію, за якою з'ясували, що акт про приймання добрив було оформлено 20 грудня, його підписали завідувач складом і бухгалтер. За документами постачальника було відправлено 60 т добрив вартістю 2300 грн. за тону на суму 138 000 грн. Під час інвентаризації при переважуванні виявилось, що добрив фактично є 58,2 т, а за період з 16.12.2019 року по 21.01.2020 видача добрив матеріально відповідальною особою не здійснювалося. Головним бухгалтерам різницю, яка виникла з документами постачальника, було визнано як втрати при транспортуванні та списано на витрати підприємства.

Необхідно вказати: порушення, пов'язані з прийманням і оприбуткуванням запасів; відповідальних осіб; прийоми контролю, які були використані при виявленні даного порушення; суб'єктів контролю; можливі рішення керівництва за результатами внутрішньогосподарського контролю.

Завдання 2. За результатами перевірки було виявлено на складі запаси, які не оприбутковано та не відображено в обліку. Термін зберігання їх вже закінчився, оскільки їх не оприбуткування спричинило несвочасне їх використання. Вартість не оприбуткованих запасів становить 25 000 грн.

Необхідно визначити: прийоми контролю, які використовувалися під час перевірки; суб'єктів контролю; осіб на кого за результатами перевірки буде покладена відповідальність за порушення; можливі рішення керівництва за результатами виявлених порушень.

Завдання 3. Розробити модель внутрішньогосподарського контролю дебіторської заборгованості. Відповідь оформити у вигляді рисунку.

Завдання 4. Розробити модель внутрішньогосподарського контролю операцій з основними засобами. Відповідь оформити у вигляді рисунку.

Завдання 5. Розробити модель внутрішньогосподарського контролю МШП. Відповідь оформити у вигляді рисунку.

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. У випадку оформлення результатів інвентаризації грошових коштів, запасів, взаємної звірки розрахунків з покупцями та постачальниками, різними дебіторами складають:

- а) акт інвентаризації;
- б) попередній акт інвентаризації;
- в) разовий акт ревізії;
- г) довідку.

2. Акт інвентаризації грошових коштів, запасів, взаємної звірки розрахунків з покупцями та постачальниками, різними дебіторами необхідно складати в:

- а) одному примірнику;
- б) двох примірниках;
- в) трьох примірниках;
- г) чотирьох примірниках.

3. Виконання однією особою виписки видаткових касових ордерів і видачі грошей з каси є доказом:

- а) низького рівня внутрішньогосподарського контролю на підприємстві;
- б) виконання працівником несумісних функцій;
- в) наявності прямого розкрадання коштів з каси підприємства;
- г) а, і б.

4. Про істотні порушення суб'єкт контролю повідомляє керівництво у:

- а) письмовому вигляді;
- б) усним повідомленням;
- в) а і б;
- г) не повідомляє

5. Для виявлення несвочасності розрахунків по підзвітних сумах здійснюється:

- а) арифметична перевірка усіх розрахунків по авансових звітах;
- б) порівняння дат звітів про використання коштів, виданих під звіт з датами на первинних документах, що підтверджують видачу та витрачання грошей;
- в) перевірка наявності підписів керівника на авансових звітах;
- г) всі відповіді вірні.

6. Для виявлення фіктивного видаткового касового ордеру щодо видачі сум на відрядження слід здійснити:

- а) перевірку порядку відображення сум виданої готівки в бухгалтерському обліку;
- б) перевірку дотримання порядку оформлення і реєстрації видаткових касових ордерів;
- в) інвентаризацію в касі підприємства;
- г) всі відповіді вірні.

7. В якому документі можна перевірити терміни перерахування коштів з поточного рахунку та їх цільове призначення:

- а) договір поставки;
- б) претензійний лист;
- в) платіжне доручення;
- г) виписка банку.

8. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю основних засобів є:

- а) елементи облікової політики підприємства в частині обліку основних засобів;
- б) наявність, стан збереження та використання основних засобів;
- в) господарські операції, пов'язані з рухом основних засобів;
- г) всі відповіді вірні.

9. До первинних документів, які відображають операції з основними засобами, не відносять:

- а) товарно-транспортні накладні, накладні, довіреності, матеріальні звіти;
- б) Акт на установку, пуск, демонтаж будівельних механізмів;
- в) Інвентарна картка обліку основних засобів;
- г) Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення).

10. У яких формах річної фінансової звітності відображається інформація про основні засоби та нематеріальні активи?

- а) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід форма №2)
- б) Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3)
- в) Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма №1);
- г) Примітки до фінансової звітності.

11. До первісної вартості основних виробничих засобів не включаються:

- а) суми ПДВ, сплачені постачальникам;
- б) суми непрямих податків у зв'язку з придбанням основних засобів;
- в) витрати на сплату відсотків за користування кредитом на придбання основних засобів;
- г) всі відповіді вірні.

12. Внутрішньогосподарський контроль дебіторської заборгованості здійснюється за такими видами

- а) дійсна, сумнівна;
- б) безнадійна, поточна;
- в) довгострокова, дійсна;
- г) всі відповіді вірні.

13. Внутрішньогосподарський контроль дебіторської заборгованості по розрахунках з покупцями та замовниками доцільно розпочинати з

- а) перевірки виконанням договірних зобов'язань;
- б) доцільності укладання договорів;
- в) умов постачання продукції;
- г) всі відповіді вірні.

14. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю надходження нематеріальних активів є:

- а) законність та доцільність придбання;
- б) правильність оцінки придбаних об'єктів нематеріальних активів;
- в) правильність відображення операцій придбання нематеріальних активів в обліку;
- г) всі відповіді вірні.

15. Елементами організації внутрішньогосподарського контролю грошових коштів підприємства є

- а) суб'єкти;
- б) об'єкти;
- в) джерела інформації;
- г) всі відповіді вірні.

16. На касира покладаються обов'язки контролю за

- а) станом зберігання готівки в касі;
- б) проведенням інвентаризації готівки в касі;
- в) веденням обліку касових операцій в бухгалтерії;
- г) своєчасністю складання звітів касиром.

17. На головного бухгалтера покладаються обов'язки контролю за

- а) станом зберігання готівки в касі;
- б) своєчасністю проведенням інвентаризації готівки в касі;
- в) веденням обліку касових операцій в бухгалтерії;
- г) б і в.

18. Першочерговим напрямом внутрішньогосподарського контролю коштів підприємства є

- а) стан зберігання готівки в касі;
- б) наявності готівки та грошових документів в касі;
- в) ведення обліку касових операцій в бухгалтерії;
- г) своєчасністю складання звітів касиром.

19. Попередній контроль операцій списання коштів з поточного рахунку підприємства здійснюється шляхом

- а) проведення інвентаризації;
- б) проведення звірки виписки банку з даними обліку;
- в) візування платіжних документів;
- г) отримання виписки банку.

20. Повнота надходження котів на поточний рахунок перевіряється шляхом

- а) проведення інвентаризації котів на поточних рахунках;
- б) проведення звірки виписки банку з даними обліку;
- в) порівняння фактичної суми надходження з належною сумою надходження;
- г) зустрічної звірки з даними установи банку про надходження коштів.

21. Для внутрішньогосподарського контролю руху запасів на складах використовують

- а) хронологічну перевірку надходження та вибуття запасів;
- б) балансові ув'язки;
- в) арифметичну перевірку;
- г) зустрічну звірку даних складського обліку з даними бухгалтерії.

22. наявність окремих об'єктів основних засобів перевіряють за даними

- а) інвентарних списків, інвентарних карток;
- б) Балансу, Звіту про власний капітал;
- в) журналу 4, відомість 4.1;

г) актів приймання (введення в експлуатацію) основних засобів, актів внутрішнього переміщення основних засобів.

23. Несвоєчасне оприбуткування основних засобів виявляють шляхом зіставлення даних

а) інвентарних списків з актами приймання (введення в експлуатацію) основних засобів;

б) Балансу та даними Головної книги за рахунком 10 «Основні засоби»;

в) актів їх приймання (введення в експлуатацію) з інвентарними картками;

г) примірника акт прийому-передачі основних засобів орендодавця з примірником цього документу, знаходиться у орендаря.

24. Внутрішній контроль передачі об'єктів основних засобів в оренду здійснюється шляхом зіставлення даних

а) інвентарних списків з актами приймання (введення в експлуатацію) основних засобів;

б) Балансу та даними Головної книги за рахунком 10 «Основні засоби»;

в) актів їх приймання (введення в експлуатацію) з інвентарними картками;

г) примірника акт прийому-передачі основних засобів орендодавця з примірником цього документу, знаходиться у орендаря.

25. Виникнення простроченої дебіторської заборгованості по розрахунках з покупцями та замовниками залежить від

а) стану аналітичного обліку і документального підтвердження кожної суми дебіторської заборгованості;

б) умов договору укладеного з покупцем чи замовником;

в) помилок у розрахунково-платіжних документах;

г) всі відповіді вірні

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4-13]

Додаткові: [4, 12, 16, 18, 21, 24, 27, 28]

Інформаційні ресурси Інтернет: [2, 3]

Міжнародні видання: [1-5]

Практична робота 4

Тема. Внутрішньогосподарський контроль власного капіталу та зобов'язань підприємства

Власники								
Наглядова рада (спостережна рада)								
Правління								
Ревізійна комісія								
Відділ внутрішнього аудиту								
Служба внутрішньої безпеки								
Керівники середньої ланки управління і спеціалісти підприємства								
Обліково-економічний і планово-фінансовий відділи, бухгалтерія								
Інвентаризаційна комісія								
Працівники								

Завдання 5. Вказати об'єкти внутрішньогосподарського контролю операцій з виплат працівникам підприємства, розмістивши їх у часовому розрізі.

Завдання 6. Розробити модель розподілу обов'язків внутрішньогосподарського контролю зобов'язань підприємства між суб'єктами їх виконання. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Під час контролю розрахунків з постачальниками поряд з нормативно-законодавчою інформацією не використовують:

- а) первинні розрахунково-платіжні документи;
- б) виписки банку;
- в) записи в бухгалтерських реєстрах;
- г) медичну довідку.

2. Яку процедуру повинен виконати суб'єкт контролю, щоб пересвідчитись в ефективності внутрішньогосподарського контролю за правильністю розрахунків з оплати праці працівникам підприємства:

- а) спостереження за виплатою заробітної плати з каси;
- б) контроль наявності належних підписів на платіжній відомості;
- в) арифметична перевірка розрахункової відомості;
- г) співставлення списку працівників у табелях і розрахункових відомостях.

3. Відповідальність за розробку і практичне ведення системи внутрішньогосподарського контролю покладається на:

- а) всіх працівників підприємства;
- б) штатних ревизорів;
- в) керівництво господарюючого суб'єкта;
- г) головного бухгалтера.

4. Розподіл несумісних функцій здійснюється з метою:

- а) створення додаткових штатних місць;
- б) запобігання здійсненню випадкових або навмисних помилок і порушень;
- в) визначення точної стратегії розвитку суб'єкта господарювання.
- г) всі відповіді вірні.

5. Мета внутрішньогосподарського контролю власного капіталу є захист інтересів

- а) власників;
- б) інвесторів;
- в) акціонерів;
- г) всі відповіді вірні.

6. Залишки власного капіталу в облікових регістрах із залишки, зазначені у Головній книзі контролюються шляхом проведення

- а) інвентаризації;
- б) зустрічної звірки;

в) взаємоперевірки;

г) порівняння.

7. Елементами системи внутрішньогосподарського контролю є

а) суб'єкти, методи контролю;

б) об'єкти, процедури контролю;

в) джерела інформації, та форми контролю;

г) всі відповіді вірні.

8. Вибір суб'єкта внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками залежить від

а) специфіки діяльності підприємства;

б) штатного розпису;

в) обсягу здійснюваних операцій, які підлягають оподаткуванню;

г) всі відповіді вірні.

9. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю за розрахунками з оплати праці є

а) стан роботи з кадрами;

б) використання фонду робочого часу та дотримання штатної й трудової дисципліни підприємства;

в) своєчасність подання звітності про утримання із заробітної плати до органів ДФС;

г) відповіді а і б.

10. Вище керівництво підприємства як суб'єкт внутрішньогосподарського контролю розрахунків з оплати праці

а) контролює дотримання гарантованих чинним законодавством та колективним договором виплат працівникам підприємства;

б) контролює трудову дисципліну, дотримання норм виробітку, їх первинне документування;

в) виконує функції контролю згідно своїх посадових інструкцій: дотримання трудової дисципліни, нормування виробітку, розробка тарифів, правильність нарахування та достовірність відображення операцій з виплат працівникам в системі бухгалтерського обліку та звітності;

г) вірної відповіді немає.

11. Керівники структурних підрозділів як суб'єкти внутрішньогосподарського контролю розрахунків з оплати праці

а) контролює дотримання гарантованих чинним законодавством та колективним договором виплат працівникам підприємства;

б) контролює трудову дисципліну, дотримання норм виробітку, їх первинне документування;

в) виконує функції контролю згідно своїх посадових інструкцій: дотримання трудової дисципліни, нормування виробітку, розробка тарифів, правильність нарахування та достовірність відображення операцій з виплат працівникам в системі бухгалтерського обліку та звітності;

г) вірної відповіді немає.

12. Начальники дільниць, майстри, бригадири як суб'єкти внутрішньогосподарського контролю розрахунків з оплати праці

а) контролює дотримання гарантованих чинним законодавством та колективним договором виплат працівникам підприємства;

б) контролює трудову дисципліну, дотримання норм виробітку, їх первинне документування;

в) виконує функції контролю згідно своїх посадових інструкцій: дотримання трудової дисципліни, нормування виробітку, розробка тарифів, правильність нарахування та достовірність відображення операцій з виплат працівникам в системі бухгалтерського обліку та звітності;

13. Послідовність здійснення внутрішньогосподарського контролю операцій з виплат працівникам передбачає дотримання таких стадій

- а) організаційної;
- б) методичної;
- в) результативної;
- г) всі вірні відповіді.

14. «Ключовим» ризиком в діяльності по закупкам та постачанню, який підлягає внутрішньогосподарському контролю є

- а) зміст господарських договорів підприємства не відповідає вимогам нормативних документів;
- б) ризик вибору постачальника, який пропонує невігідні ціни або умови поставки;
- в) не регулярне проведення інвентаризацій зобов'язань та контроль за строками позовної давності;
- г) відповіді б і в.

15. Ризик неправомочності первинних документів з обліку зобов'язань підприємства зумовлює проведення

- а) попереднього внутрішньогосподарського контролю системи первинного обліку операцій із забезпечення виконання зобов'язань;
- б) поточного внутрішньогосподарського контролю системи первинного обліку операцій із забезпечення виконання зобов'язань;
- в) заключного внутрішньогосподарського контролю системи первинного обліку операцій із забезпечення виконання зобов'язань;
- г) відповіді а і б.

16. Об'єктами внутрішньогосподарського контролю розрахунків з підзвітними особами є:

- а) операції за витрачанням коштів на операційні і господарські потреби;
- б) операції за витрачанням коштів на службове відрядження працівників;
- в) операції за витрачанням коштів на купівлю ТМЦ та МШП;
- г) операції за витрачанням коштів на операційні і господарські потреби, службове відрядження працівників.

17. Що відноситься до контролю дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій і стану розрахунково-платіжної дисципліни?

- а) законність розрахунків;
- б) зміцнення фінансового стану;
- в) завдання контролю;
- г) договір поставки.

18. Яка інформація використовується під час контролю розрахунків та дає можливість обґрунтувати дійсність звершення або недостовірність розрахункових операцій?

- а) облікова інформація;
- б) платіжна інформація;
- в) нормативно-законодавча інформація;
- г) аналітична інформація.

19. До фактографічної інформації, яка використовується під час контролю розрахункових операцій не відноситься:

- а) договір поставки;
- б) кредитна відомість;
- в) виписка з банку;
- г) претензійний лист.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4-13]

Додаткові: [4, 7, 12, 16, 18, 21, 24, 27, 28]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1-7]

Міжнародні видання: [4-5]

Практичне заняття 5

Тема. Внутрішньогосподарський контроль доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства

Мета. Закріпити здобувачами вищої освіти лекційний матеріал за темою «Внутрішньогосподарський контроль доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства» та набути практичні навички використання заходів внутрішньогосподарського контролю з метою виявлення фактів порушень, недоліків, зловживань, пов'язаних із здійсненням витрат, формуванням доходів, фінансових результатів та їх використанням.

Питання для обговорення:

1. Завдання, об'єкти, джерела контролю витрат діяльності, доходів та фінансових результатів.
2. Методичні прийоми і напрями проведення контролю витрат діяльності, доходів та фінансових результатів.
3. Організація контролю витрат і доходів від іншої операційної діяльності.
4. Контроль формування фінансових результатів.
5. Організація контролю реалізації продукції, товарів, робіт та послуг.
6. Організація контролю витрат на збут продукції та товарів.
7. Організація контролю витрат і доходів від фінансових операцій.

Методичні вказівки для проведення практичного заняття: За матеріалами лекцій «Внутрішньогосподарський контроль доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства» та самостійної роботи за відповідними темами виконайте наступні завдання.

Завдання 1. При проведенні перевірки операцій збуту продукції було виявлено, що витрати на проведення корпоративу для керівництва на суму 27 600 грн. були включені у витрати на збут. Крім того, частина витрат на доставку продукції була завищена шляхом умисного їх збільшення, що було визначено за нормами списання пального: за нормами витрати склали 14 600 грн., а за документами – 18 900 грн. Вкажіть джерела інформації для виявлення виявлених порушень, суб'єктів контролю та прийоми контролю.

Завдання 2. При перевірці правильності віднесення витрат було визначено, що до адміністративних витрат ТОВ «Корал» віднесено витрати на:

- доставку продукції покупцям на суму 4 600 грн.;
- відсотки за кредити за виробниче обладнання на суму 1 700 грн.;
- амортизацію виробничого обладнання на суму 6 700 грн.;
- касове обслуговування банку на суму 600 грн.;
- маркетинг і маркетингові послуги на суму 4 500 грн.

Визначте правомірність віднесення витрат, вкажіть прийоми внутрішньогосподарського контролю та джерела інформації, які були використані для виявлення порушень.

Завдання 4. ТОВ «Крона» має в структурі цех, який займається виробництвом поліграфічної продукції. При виготовленні альбомів використовують ксероксний папір формату А4 вартістю 25 грн. за 500 аркушів, пружини вартістю 2,37 коп. і фотопапір для обкладинок альбомів вартістю 15 грн. за 20 аркушів. Альбоми виготовляють обсягом 30 і 20 сторінок. На початок місяця на складі залишилось 16 пачок ксероксного паперу, 20 пачок фотопаперу і 17 пружин. Протягом місяця було отримано 12 пачок ксероксного паперу, 17 пачок фотопаперу і 32 пружини. Після перевірки було виявлено, що протягом місяця було виготовлено 60 альбомів (28 по 20 сторінок і 32 по 30 сторінок), брак у виробництві становив 6 аркушів фотопаперу і 2 пружини. На кінець місяця на складі залишилось (підрхунок паперу іде повними пачками) 22 повних пачки ксероксного паперу та 29 пачок фотопаперу. Крім того, була нарахована заробітна плата на суму 0,30 грн. за кожен виготовлений альбом. Загальновиробничі витрати становили 0,42 грн. на кожен альбом

обсягом 20 сторінок і 0,43 на кожен альбом обсягом 30 сторінок. За даними бухгалтерії вартість виготовлених 60 альбомів становила суму 596 грн.

Визначте реальну суму витрат на виробництво продукції та суму загальновиробничих витрат, собівартість продукції, а також залишків матеріалів на складі на кінець місяця. Вкажіть прийоми внутрішньогосподарського контролю зазначених операцій.

Завдання 5. При перевірці доходів, витрат і фінансового результату підприємства було встановлено відображення в обліку таких операцій:

1. Відображено дохід від реалізації послуг
Дт 361 “Розрахунки з вітчизняними покупцями”
Кт 701 “Дохід від реалізації готової продукції” – 36 000,00 грн.
2. Податкове зобов’язання з ПДВ
Дт 641 “Податкове зобов’язання”
Кт 701 “Дохід від реалізації готової продукції” – 6 000,00 грн.
3. Списано собівартість реалізації послуг
Дт 903 “Собівартість реалізованих робіт і послуг”
Кт 23 “Виробництво” – 20 000,00 грн.
4. Списання на фінансовий результат доходу від реалізації
Дт 791 “Результат операційної діяльності”
Кт 701 “Дохід від реалізації готової продукції” – 30 000,00 грн.
5. Списання на фінансовий результат собівартості реалізації
Дт 791 “Результат операційної діяльності”
Кт 903 “Собівартість реалізованих робіт і послуг” – 20 000,00 грн.

Висловіть власну думку щодо правомірності облікових проводок та складіть звіт про результати контролю (Додаток 1)

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. До внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат підприємства відносяться:
 - а) витрати на оплату праці адміністративно-управлінського персоналу;
 - б) юридичні послуги;
 - в) охорона;
 - г) всі відповіді правильні.
2. Під час внутрішньогосподарського контролю доходи від операційної діяльності включають:
 - а) чистий дохід від реалізації товарів;
 - б) амортизацію;
 - в) інші операційні доходи;
 - г) правильна відповідь а і в.
3. Під час внутрішньогосподарського контролю величина чистого доходу залежить від:
 - а) розміру ставок податків та зборів, які включаються в ціну товарів згідно законодавства;
 - б) прогнозованого обсягу товарообороту;
 - в) інших утримань з доходу;
 - г) всі відповіді правильні.
4. Чи включається до складу елементів внутрішньогосподарського контролю адміністративних витрат розрахунково-касове обслуговування банком?
 - а) ні;
 - б) тільки, якщо це обслуговування відноситься до апарату управління підприємством;
 - в) частково;
 - г) так.
5. Внутрішньогосподарський контроль може здійснюватися в розрізі
 - а) структурних підрозділів;

- б) за статтями і елементами витрат;
- в) відхиленнями від нормативних або планових показників;
- г) всі відповіді вірні.

6. Основними етапами внутрішньогосподарського контролю витрат можуть бути

- а) визначення елементів облікової політики за видами витрат;
- б) встановлення переліку первинних документів для документування витрат;

в) Визначення планових (нормативних) величин витрат на відповідний період (квартал, півріччя, рік) за місцями витрат, центрами витрат, структурними підрозділами і в цілому по підприємству;

- г) відповіді а і в.

7. Попередній внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів здійснюється з метою

а) визначення основних вимог і положень щодо формування, розподілу та використання фінансових результатів;

- б) встановлення відповідності встановленим вимогам і положенням;

в) виявлення порушень формування, розподілу та використання фінансових результатів та здійснення операцій профілактичного характеру.

- г) всі відповіді вірні.

8. Поточний внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів здійснюється з метою

а) визначення основних вимог і положень щодо формування, розподілу та використання фінансових результатів;

- б) встановлення відповідності встановленим вимогам і положенням;

в) виявлення порушень формування, розподілу та використання фінансових результатів та здійснення операцій профілактичного характеру.

- г) всі відповіді вірні.

9. Наступний внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів здійснюється з метою

а) визначення основних вимог і положень щодо формування, розподілу та використання фінансових результатів;

- б) встановлення відповідності встановленим вимогам і положенням;

в) виявлення порушень формування, розподілу та використання фінансових результатів та здійснення операцій профілактичного характеру.

- г) всі відповіді вірні.

10. Методичні прийоми внутрішньогосподарського контролю доходів, витрат і результатів діяльності включають

- а) обстеження діяльності окремих структурних підрозділів підприємства;

- б) арифметичну перевірку визначення доходів і фінансових результатів;

в) зустрічну перевірку витрат і обґрунтування доходів на підставі економіко-математичних розрахунків;

- г) всі відповіді вірні.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [4-13]

Додаткові: [2, 6, 8, 10, 14, 15, 20]

Інформаційні ресурси Інтернет: [4-5]

Міжнародні видання: [1-7]

Тематика завдань для поглибленого вивчення курсу

Теми рефератів.

1. Організаційно-правова ідентифікація внутрішньогосподарського контролю.
2. Економічний контроль: види, форми, значення та складові.
3. Проблеми розвитку внутрішньогосподарського контролю в Україні.

4. Види шахрайства та відповідальність внутрішніх контролерів у закордонній практиці.
5. Роль і місце аналізу економічного потенціалу підприємства при проведенні внутрішньогосподарського контролю підприємства.
6. Показники оцінки економічного потенціалу підприємства як об'єкти внутрішньогосподарського контролю.
7. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства як об'єкти внутрішньогосподарського контролю.
8. Органи та особи, що відповідальні за організацію та здійснення внутрішньогосподарського контролю
9. Етичні засади внутрішнього контролю та правила поведінки працівників підрозділів внутрішнього контролю (аудиту)
10. Профілактика недоліків і правопорушень у діяльності підприємства за результатами внутрішньогосподарського контролю.
11. Ревізія як одна з форм внутрішньогосподарського контролю.
12. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків із засновникам
13. Причини виникнення кредиторської заборгованості та її вплив на фінансовий стан підприємства.
14. Організація і методика контролю зобов'язань перед банками.
15. Проблеми внутрішньогосподарського контролю нематеріальних активів.
16. Внутрішньогосподарський контроль процесу збуту продукції
17. Внутрішньогосподарський контроль процесу виробництва та собівартості продукції.
18. Внутрішньогосподарський контроль процесу постачання.
19. Оперативний контроль фінансового стану підприємств
20. Шляхи удосконалення внутрішньогосподарського контролю на підприємствах.
21. Санкції як інструмент попередження порушень у господарській діяльності підприємства.
22. Співвідношення та економічна сутність понять «внутрішній аудит» та «внутрішньогосподарський контроль».
23. Правові засади розвитку внутрішньогосподарського контролю.
24. Передумови прийняття, зміст і значення закону Сорбенса-Окслі.

Рекомендована література

Основна:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.03 р. № 436-IV. URL : <http://zakon.nau.ua>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.nau.ua>
3. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства. Навчальний посібник : Київ: ДП Інформаційно-аналітичне агентство, 2013. 564 с.
4. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. Навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 496с.
5. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 496 с.
6. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві. Навчальний посібник. Київ: Ліра, 2015. 328 с.
7. Коваль М. І. Внутрішньогосподарський контроль Навчальний посібник Київ : ДП «ВД “Персонал”», 2014. 288 с.
8. Дікань Л. В. Фінансово-господарський контроль: Навчальний посібник. Київ, 2010. 395 с.
9. Кондукова Е. В., Микитенко Т. В., Міщенко Т. М. Внутрішній контроль в державному та комерційному секторі. Навчальний посібник. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2011.- 474 с.
10. Портна О. В. Контролінг. Навчальний посібник. Київ: Магнолія, 2015. 364 с.
11. Смержанюк Т. П. Внутрішній контроль в процесі управління виробництвом. Навчальний посібник. Київ: Магнолія, 2010. 387 с.
12. Станасюк Н. С. Контроль і ревізія. Навчальний посібник. Київ. Кондор, 2015. 320 с.
13. Шпанковська Н. Г. Внутрішньогосподарський контроль. Навчальний посібник. Дніпропетровськ. НМетАУ, 2012. 154 с.

Додаткова

1. Баранова А.О., Кашперська А.І. Бухгалтерський контроль як елемент системи управління підприємства. *Geopolitical processes in the world today: Collection of scientific articles.* Vienna. 2016. P. 180–184.
2. Бреус С.В. Система внутрішнього контролю на підприємстві в межах управління прибутком підприємства // *Класичний приватний університет.* 2018. Випуск 5(10). С. 134-138.
3. Баранова А.О., Кашперська А.І. Бухгалтерський контроль як підгрунтя управлінської системи підприємства. *Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, присвяченої 50-річчю заснування ХДУХТ, у 2-х ч., м. Харків, 18 травня 2017 р. Харків : ХДУХТ, 2017. Ч. 2. С. 7–8.*
4. Виговська Н. В. Організація внутрішнього контролю та методологія запровадження : монографія / Н. В. Виговська. Київ : Поро, 2011. 176 с.
5. Виговська Н. Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація: Монографія. - Житомир: ЖДТУ, 2008. - 532с.
6. Гавриленко О. Є. Облік і внутрішній контроль фінансових результатів на підприємствах міського транспорту. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2019. 21 с.
7. Гевчук, А. Внутрішній контроль обліку розрахункових операцій на підприємстві // *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2019. (2 (54), С. 72-79.
8. Гуцаленко Л. В. Організаційно-методичні аспекти обліку та контролю невиробничих витрат: монографія / Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, А.Ю. Козаченко. Тернопіль, 2016. 240с.
9. Голячук Н. В. Внутрішній контроль договірних операцій лісгосподарських підприємств // *Галицький економічний вісник.* Тернопіль : ТНТУ, 2020. Том 62. № 1. С. 152–158.

10. Головацька С.І. Внутрішній контроль витрат підприємства: організаційно-методичні аспекти // Молодий вчений. 2016. № 5 (32). С. 38-40
11. Дорош Н.І. Внутрішній контроль та аудит в управлінні ризиками на підприємстві // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. - Випуск 44. - Збірник наукових праць. - Львів: Львівська комерційна академія. - 2014 р. - С. 148 - 152.
12. Довбня В. Д. Внутрішній контроль: реалії часу : монографія. Донецьк : УкрДон, 2011. 187 с.
13. Даценко Г. В. Особливості організації фінансового контролю у забезпеченні ефективного функціонування суб'єктів господарювання // Економіка та суспільство : електрон. наук. фах. вид. / Мукач. держ. ун-т. Мукачєво, 2019. Вип. 20. С. 189–198.
14. Іванченкова Л.В. Особливості контролю результатів фінансово-господарської діяльності підприємств // Український журнал прикладної економіки. 2018. Том 3. № 2. С. 6-19.
15. Іванченкова Л.В. Моніторинг та контроль фінансово-економічних результатів діяльності харчових підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Одеська національна академія харчових технологій, Одеса, 2019. 39 с.
16. Костирко Р. О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: Монографія. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. 728 с.
17. Кашперська А. І. Організація внутрішнього контролю підприємств ресторанного господарства. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальність 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Харків. 2019. 28 с.
18. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства - системний підхід до розвитку. Монографія. Київ: АВРІО, 2005. 264с.
19. Пантелєєв В. П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація: монографія Київ: ДП Інформ-аналіт. Агентство, 2008. 491 с.
20. Міщенко Т. М. Оцінка організації внутрішнього контролю витрат виробничого підприємства // Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2018. Вип. 2. С. 99-105.
21. Масюк Ю. В. Економічна сутність внутрішньогосподарського контролю у системі управління підприємством // Електронний журнал «Ефективна економіка». URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5422>
22. Нескородєв Ю. В. Методологічні аспекти розвитку внутрішнього контролю : монографія / Ю. В. Нескородєв. Київ. : Фотос, 2012. 403 с.
23. Новик І. В. Організація системи внутрішнього контролю на підприємстві // Наукові записки. 2017. 2 (55) С. 188-196
24. Рубитель О. В лабіринтах внутрішнього контролю. URL : <https://blog.liga.net/user/orubitel/article/35496> - (назва з екрану)
25. Теоретичні та науково практичні аспекти економічного контролю: монографія. – Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2012. – 344 с.
26. Фоміна Т. В., Пугаченко О. Б. Концептуальні засади організації внутрішнього контролю в системі управління економічною безпекою суб'єктів господарювання // Управління системою економічної безпеки суб'єктів господарювання : обліково-аналітичне забезпечення. монографія / за ред. Черевка О.В., Гнилицької Л.В., Мігус І.П. Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А., 2015. С. 143-172.
27. Чередниченко Н. В. Питання внутрішнього та внутрішньогосподарського контролю в економічній літературі. URL : http://www.confcontact.com/20110929/ek_chersd. – (назва з екрану).
28. Шевчук ОА Державний фінансовий контроль: питання теорії та практики:

монографія. Київ: УБС НБУ, 2013. 431с.

29. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль в Україні: теорія, методологія, практика. Автореферат.дДисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Університет банківської справи Національного банку України. Київ, 2014. 35 с.

30. Янчева Л.М., Баранова А.О., Кашперська А.І. Внутрішньогосподарський контроль: організаційно-методичний аспект. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Збірник наукових праць. Харків : ХДУХТ, 2015. Вип. 1 (21). С. 7–18.

Міжнародні видання:

1. COSO internal control – integrated framework. URL : <https://www.coso.org/Documents/COSO-CROWE-COSO-Internal-Control-Integrated-Framework.pdf>-(назва з екрану).

2. Five Components of the COSO Framework You Need to Know. URL : <https://info.knowledgeleader.com/bid/161685/what-are-the-five-components-of-the-coso-framework>-(назва з екрану).

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua/- національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, м. Київ.
2. www.balance.ua/- Журнал «Баланс».
3. www.nibu.factor.ua/ukr/about/- інформаційно-аналітична газета «Податки і бухгалтерський облік».
4. www.vobu.com.ua/- «Все про бухгалтерський облік» - газета.
5. www.dtk.com.ua/- «Дебет Кредит» - журнал.
6. www.buhgalteria.com.ua/- газета «Бухгалтерія».
7. www.business.kiev.ua/- Газета «Бізнес».

Додаток 1**Звіт №** _____

Дата _____ (умовна, якщо не вказана в завданні)

Підприємство: _____

Об'єкт контролю: _____

Документи, що перевіряються:

1. _____

2. _____

Виявлені порушення: _____

1. _____

2. _____

Рекомендації щодо усунення порушень:

1. _____

2. _____

Підпис

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації
до проведення практичних занять з навчальної дисципліни
«Внутрішньогосподарський контроль»
підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 71 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

На рецензію представлено методичну розробку для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання галузь знань 71 «Управління та адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування».

Методична розробка структурована на 5 практичних занять, які відповідають темам навчальної дисципліни. Зміст кожної практичної роботи складається з теми, мети, переліку питань для обговорення, методичних вказівок для виконання практичних навчальних завдань, тестових завдань для самоконтролю, розв'язання яких забезпечує краще засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу та списку основної та додаткової літератури за кожною темою.

В методичній розробці передбачається поступова послідовність та взаємозв'язок програмного лекційного матеріалу та навчальних завдань, що сприяє поглибленому засвоєнню кожної теми та набуттю здобувачами вищої освіти практичних навичок використання теоретичного матеріалу при вирішенні практичних завдань.

Позитивним є наявність тематики завдань для поглибленого вивчення навчальної дисципліни, які передбачають підготовку рефератів, проблематика яких є надзвичайно актуальною і спонукає здобувачів вищої освіти до самостійного мислення, до аналізу конкретних процесів, а також до переосмислення усталених догм та стереотипів в сфері внутрішньогосподарського контролю.

Список рекомендованої літератури включає 55 джерел, серед яких 13 найменувань основної літератури, 32 допоміжної літератури, 7 міжнародні видання 7 інформаційні ресурси.

Дана методична розробка виконана якісно, на належному науково-методичному рівні, відповідно до вимог методичного забезпечення вищих навчальних закладів, тому може бути рекомендована до використання у навчальному процесі.

Рецензент

В.А. Тарашенко, к.е.н., доцент кафедри
аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації
до проведення практичних занять з навчальної дисципліни
«Внутрішньогосподарський контроль»
підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
галузь знань 71 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

Навчальна дисципліна «Внутрішньогосподарський контроль» є складовою частиною циклу дисциплін, які формують майбутнього спеціаліста для роботи в підрозділах внутрішнього контролю або внутрішнього аудиту підприємств. При цьому, вкрай важливо поєднання вивчення теоретичних аспектів організації внутрішньогосподарського контролю з набуттям практичних навичок у вирішенні питань, які виникають в процесі формування ефективної системи внутрішньогосподарського контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Таке поєднання дозволяє здобувачам вищої освіти не тільки закріпити отримані на лекціях знання, а й поєднати їх з раніше отриманими знаннями із суміжних облікових дисциплін та поглибити їх при вирішенні навчальних ситуацій.

Рецензованими методичними рекомендаціями передбачено, що виконанню навчальних ситуацій передують обговорення здобувачами вищої освіти актуальних питань за темою практичного заняття, пошук напрямів виконання конкретної навчальної ситуації.

Рецензовані методичні рекомендації мають комплексний характер і складаються з:

- вступу – де вказано навчальну мету та цілі проведення практичних занять;
- методичних вказівок до виконання навчальних ситуацій, які максимально наближені до практики організації внутрішньогосподарського контролю підприємствах;
- завдань для самоконтролю, у вигляді тестових завдань;
- тематики завдань для поглибленого вивчення дисципліни;
- списку рекомендованої літератури.

Структура методичних рекомендацій, крім основного призначення, а саме поглиблення теоретичних знань здобувачами вищої освіти і набуття практичного досвіду застосування окремих методик організації та проведення внутрішньогосподарського контролю, допомагає краще пізнати інтелектуальний рівень кожного здобувача вищої освіти, донести до них потрібні знання та перевірити їх засвоєння. Кожне практичне заняття відповідає певній темі навчальної дисципліни, що дає можливість поглибити, розширити й деталізувати знання отримані здобувачами вищої освіти на лекційних заняттях, виробити навички щодо їх використання на практиці, розвинути ініціативу та потяг до самостійного опрацювання матеріалу при підготовці до практичного заняття.

Рецензовані методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Внутрішньогосподарський контроль» відповідають вимогам методичного забезпечення вищого навчального закладу і можуть бути рекомендовані для використання у навчальному процесі для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент

О.П. Колісник, к.е.н., доцент кафедри
обліку та консалтингу